

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum
Exotische spinnen

Versie 28-06-2007

Regelmatig zijn er in het nieuws berichten over gevaarlijke, exotische spinnen die in Nederland en/of de ons omringende landen opduiken. Tegenwoordig kunnen spinnen zich gemakkelijk over de verschillende continenten verspreiden, bv. via (zee-) containertransporten (o.a. in bananentransport) en via vliegtuigen (in bagage).

Tot op heden heeft het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) geen meldingen ontvangen van mensen die in Nederland gebeten zijn door exotische spinnen. De hier vermelde informatie heeft een informatief karakter maar van een daadwerkelijke "spinnenplaag" lijkt geen sprake te zijn. Indien men niettemin meent door een exotische spin gebeten te zijn, is het verstandig contact op te nemen met de eigen huisarts. Artsen kunnen bij het NVIC aanvullende informatie krijgen over de mogelijke effecten na een spinnenbeet en de in te stellen behandeling.

Om welke exotische spinnen gaat het in het algemeen en welke effecten kunnen ze veroorzaken?

Vioolspinnen (Loxosceles soorten)

Vioolspinnen zijn relatief kleine spinnen (lichaam 1-1,5 cm) met lange, slanke poten. Deze, vaak roodbruin gekleurde spinnen worden o.a. herkend aan hun 3 paar ogen, dit in tegenstelling tot de 4 paar ogen die de meeste andere spinnensoorten hebben. Sommige soorten hebben een karakteristiek patroon in de vorm van een viool op hun kopborststuk. Oorspronkelijk komen deze spinnen voor in Noord-, Midden- en Zuid-Amerika. Echter ook in de gebieden rondom de Middellandse Zee leven enkele vioolspin soorten.

Vioolspinnen zijn niet agressief en bijten alleen als ze in het gedrang komen (bv. wanneer ze zich in kledingsstukken of handdoeken verstopt hebben). De effecten van de doorgaans pijnloze beet (soms wordt een speldenprik gevoeld), blijven meestal beperkt tot een kleine, rode, jeukende bult. Soms ontstaat er een pijnlijke, paarse bult. Als de huid stuk gaat, ontstaat er vaak een asymmetrische, open wond. Binnen een week vormt er zich een korst met daaronder een diepe zweer die gemiddeld 4 tot 8 weken nodig heeft om te genezen. Er blijft vaak een lelijk litteken over.

Naast de effecten op de beetplek treden er soms griepachtige verschijnselen op zoals misselijkheid, braken, buikpijn, spier- en gewrichtspijn. In zeer, zeldzame gevallen heeft de beet van een vioolspin afbraak van spierweefsel en rode bloedcellen tot gevolg.

Zwarte weduwe spinnen (*Latrodectus* soorten)

Zwarte weduwen komen van origine voor in tropische en subtropische streken. In Zuid Europa leeft de Europese zwarte weduwe. Recentelijk zijn Zwarte weduwen in België aangetroffen, waardoor het vermoeden bestaat dat deze spinnen oprukken naar noordelijke streken. De bekendste c.q. beruchtste soorten zijn de Zwarte weduwe in Amerika en de Red-back spider in Australië.

Kenmerkend voor een aantal soorten is, dat de vrouwtjes een rode aftekening in de vorm van een zandloper of rode streep op hun bolvormige, zwarte achterlijf hebben. Zwarte weduwen zijn niet agressief en gaan op de vlucht als hun web verstoord wordt. De spinnen bijten alleen uit zelfverdediging en alleen de vrouwtjes kunnen een giftige beet veroorzaken. De beet is vaak pijnloos of vergelijkbaar met een bijensteek.

Soms zijn op de plaats van de beet twee kleine wondjes zichtbaar. De huid rondom de beet is warm, lichtrood van kleur en eventueel licht gezwollen. Soms ontstaat er binnen een uur na de beet, een voor de Zwarte weduwe specifiek ziektebeeld, bestaande uit intens pijnlijke spierspasmen en -krampen. Deze beginnen op de plaats van de beet en kunnen zich, afhankelijk van de ernst van de vergiftiging verspreiden richting de spieren in de borst, buik, billen, nek en gezicht. De effecten bereiken doorgaans binnen 12 uur na de beet hun hoogtepunt en verminderen vaak binnen 24 tot 72 uur. Hoewel de Zwarte weduwe een slechte reputatie heeft, is de beet zelden levensbedreigend.